

РЕЦЕНЗІЯ

д.е.н., професора Н.Г. Виговської,

д.е.н., професора О.В. Олійник,

д.е.н., професора О.М. Петрука

на монографію

Жука Валерія Миколайовича

«Основи інституціональної теорії бухгалтерського обліку» :

Монографія. – К. : «Аграрна наука», 2013 р. – 408 с.

Сучасна система бухгалтерського обліку має бути важливим інститутом, що забезпечує довіру та керованість у соціально-економічних просторах. Однак, незважаючи на здобутки вітчизняної академічної науки, стан бухгалтерського обліку є незадовільним, що обумовлює необхідність визначення фундаментальних орієнтирів його реформування та подальшого розвитку. Складність імплементації закордонного досвіду трансформації бухгалтерського обліку в Україні пояснюється нездатністю запозичених методик враховувати національні особливості становлення та розвитку облікової науки при формуванні його інституціональної парадигми. В таких умовах важливим є формування науковою спільнотою обліково-інформаційної стратегії в національних інтересах України. Наявність дискусійних питань щодо визначення напрямів трансформації бухгалтерського обліку в контексті інституціоналізації, необхідність врахування передового досвіду під час створення концепції та стратегії його розвитку в Україні, потреба у зростанні соціального статусу бухгалтерів-практиків підтверджує актуальність та своєчасність рецензованої монографії.

Монографія складається з п'яти взаємопов'язаних розділів.

У першому розділі «Облікова складова економічної науки» визначено місце і роль теорії у вирішенні проблем обліку; досліджено сутність багаточисельних концепцій, які виходять за межі «техніки восьми елементів методу». Автор наголошує на відставанні бухгалтерського обліку від процесів, що відбуваються у сучасному соціально-економічному середовищі, та визначає нагальну необхідність формування нових облікових теорій. Безумовною перевагою даного розділу є наукове обґрунтування нового теоретичного напрямку в розвитку бухгалтерської науки – інституціональної теорії обліку.

У другому розділі «Інституціональний тренд розвитку теорії бухгалтерського обліку» автор визначає основи інституціональної теорії та її значущість для світового та національного соціально-

економічного розвитку, що дозволило обґрунтувати інституціональний тренд розвитку теорії бухгалтерського обліку. Позитивним моментом є глибоке дослідження проблем реформування національної системи обліку, яка орієнтована на імплементацію міжнародних стандартів фінансової звітності.

У третьому розділі «Основи інституціональної теорії бухгалтерського обліку» поглиблено сутність бухгалтерського обліку та визначено доцільність його дослідження як соціально-економічного інституту. Заслугує на особливу увагу запропонована автором модель інституціональної парадигми бухгалтерського обліку, реалізація якої відкриває бухгалтерам нові можливості в економічній науці та практиці управління. Нова парадигма дозволяє моделювати та науково обґрунтовувати зміни правил та стандартів бухгалтерської практики, розширювати її предмет, здійснювати більш ефективне реформування, підвищувати соціальний статус бухгалтерів.

У четвертому розділі «Особливості інституціональної теорії бухгалтерського обліку» переглянуто базові поняття теорії бухгалтерського обліку, обґрунтовано інституціональні можливості розширення та збагачення його функцій, предмета, об'єктів, розкрито можливість інституціонального впливу на моделювання для досягнення бажаного рівня розвитку обліку. Безумовною перевагою даного розділу є глибоке дослідження трансакційних витрат як найважливішого об'єкта бухгалтерського обліку в контексті інституціоналізації.

П'ятий розділ «Інститут професійних бухгалтерів» присвячений дослідженню причинно-наслідкового зв'язку формування та розвитку інституту професійних бухгалтерів як неформальної та суспільно-організаційної складової інституту бухгалтерського обліку, визначено особливості інституту професійних бухгалтерів в Україні, розкрито інжинірингові та імперіалістичні підходи у розвитку професії. Заслугує на особливу увагу висновок автора про те, що становлення та розвиток інституту професійних бухгалтерів надають можливість усвідомити руйнування стереотипів обмеженого сприйняття можливостей та функцій бухгалтерського обліку.

Низка проблемних питань, що досліджені в монографії, є дискусійними. Незважаючи на полемічний характер таких питань, автор, критично оцінюючи погляди своїх попередників, аргументує і відстоює власну точку зору.

Таким чином, монографія Жука Валерія Миколайовича «Основи інституціональної теорії бухгалтерського обліку» є завершеним науковим дослідженням, виконаним на актуальну тему, представляє

науковий та практичний інтерес для розвитку облікової науки в Україні відповідно до вимог часу і є корисною для наукових працівників, викладачів вищих навчальних закладів, аспірантів та студентів.